

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej uruchamia krajowy pilotaż programu ELENA (European Local Energy Assistance), który ma wesprzeć przygotowanie inwestycji związanych z transformacją energetyczną. Program będzie oferował kompleksowe usługi doradcze dla spółek ciepłowniczych oraz samorządów planujących modernizację infrastruktury energetycznej i budynków publicznych.

Realizacja projektu ma ułatwić przygotowanie inwestycji oraz zwiększyć dostęp do finansowania, w tym środków europejskich. W dłuższej perspektywie działania te mają przyczynić się do ograniczenia zużycia energii, poprawy jakości powietrza oraz zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w systemach lokalnych.

Umowa podpisana w Luksemburgu

Oficjalne rozpoczęcie programu potwierdzono podpisaniem umowy pomiędzy Europejskim Bankiem Inwestycyjnym a Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Dokument podpisano 3 marca 2026 roku w Luksemburgu.

Budżet projektu wynosi 4,5 miliona euro. Zdecydowaną większość środków – ponad 4 miliony euro – zapewni Europejski Bank Inwestycyjny. Program łączy doświadczenia krajowej instytucji finansującej inwestycje środowiskowe z wypracowanymi przez EBI standardami i praktykami stosowanymi w ramach instrumentu ELENA w innych krajach Europy.

Centrum kompetencji dla energetycznych inwestycji

Jednym z najważniejszych elementów projektu będzie utworzenie centrum kompetencji, które zapewni wsparcie eksperckie w przygotowaniu inwestycji energetycznych. Instytucja ta ma odpowiadać na rosnące potrzeby rynku w zakresie doradztwa inwestycyjnego, szczególnie w kontekście transformacji energetycznej i modernizacji infrastruktury publicznej.

Program ELENA będzie realizowany w latach 2026–2029. W tym czasie wsparcie doradcze otrzymają jednostki samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorstwa ciepłownicze przygotowujące projekty modernizacyjne.

Zakłada się, że dzięki programowi powstanie dokumentacja inwestycyjna dla co najmniej 65 podmiotów z sektora ciepłowniczego oraz dla około 80 projektów termomodernizacji budynków użyteczności publicznej.

Kompleksowe wsparcie dla samorządów

Zakres pomocy eksperckiej obejmie przygotowanie audytów energetycznych, studiów wykonalności oraz dokumentacji technicznej niezbędnej do realizacji inwestycji. Przewidziano także analizy ex-ante oraz wsparcie przy przygotowywaniu postępowań o udzielenie zamówień publicznych.

Dzięki wysokiej jakości dokumentacji przygotowanej przez ekspertów samorządy będą miały większe szanse na pozyskanie finansowania zewnętrznego. Dotyczy to przede wszystkim programów takich jak Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS) czy Fundusz Modernizacyjny.

Ważnym celem programu jest także dotarcie do tych samorządów i przedsiębiorstw, które dotychczas rezygnowały z przygotowywania inwestycji z powodu braku specjalistycznej wiedzy lub ograniczeń finansowych.

Oszczędności energii i czystsze powietrze

Modernizacja budynków publicznych oraz rozwój nowoczesnych systemów ciepłowniczych ma przynieść wymierne efekty ekonomiczne i środowiskowe. Samorządy mogą liczyć na realne oszczędności wynikające ze zmniejszenia zużycia energii oraz zwiększenia efektywności instalacji grzewczych.

Jednocześnie wzrośnie udział odnawialnych źródeł energii w lokalnych systemach energetycznych, co przyczyni się do redukcji emisji gazów cieplarnianych. W praktyce oznacza to poprawę jakości powietrza oraz większy komfort życia mieszkańców zarówno dużych miast, jak i mniejszych gmin.

W najbliższych miesiącach planowany jest wybór firm doradczych, które będą realizować usługi w ramach programu. Po zakończeniu pilotażu rozważana jest jego kontynuacja oraz rozszerzenie na kolejne sektory i nowych beneficjentów.

Źródło: NFOŚiGW